

حسین بن علی(ع)؛ الگوی همیشگی مسئولیت‌پذیری در برابر ظلم

استاد حوزه علمیه، گفت: سیره و زندگی امام حسین(ع) تنها محدود به واقعه عاشورا نیست؛ از کودکی تا دوران جوانی و مواجهه با حکومت معاویه، آن حضرت با شجاعت، بصیرت و روحیه‌ای روشنگرانه، علیه ظلم و انحراف ایستادند و پیام عدالت و حق را برای مردم زمان خود روشن کردند.

استاد حوزه علمیه، گفت: سیره و زندگی امام حسین(ع) تنها محدود به واقعه عاشورا نیست؛ از کودکی تا دوران جوانی و مواجهه با حکومت معاویه، آن حضرت با شجاعت، بصیرت و روحیه‌ای روشنگرانه، علیه ظلم و انحراف ایستادند و پیام عدالت و حق را برای مردم زمان خود روشن کردند.

مصاحبه سوم شعبان/سیره و زندگی امام حسین(ع) تنها به واقعه عاشورا محدود نمی‌شود، بلکه جلوه‌های روشنی از کنشگری اجتماعی، سیاسی و روشنگری ایشان را می‌توان در مقاطع مختلف حیات پربرکت آن حضرت مشاهده کرد؛ کنشگری‌ای که از دوران کودکی و نوجوانی آغاز شده و تا سال‌های پایانی عمر شریفشان با صلابت و صراحت ادامه یافته است. بررسی این مقاطع تاریخی، تصویر دقیق‌تری از جایگاه امام حسین(ع) به عنوان امامی آگاه، شجاع و مسئول در برابر انحرافات سیاسی و اجتماعی زمانه ارائه می‌دهد.

در همین راستا، حجت‌الاسلام والمسلمین محمدامین پورامینی، استاد حوزه علمیه به مناسبت سوم شعبان میلاد امام حسین(ع) در گفت‌وگویی با ایکن‌ا به تبیین برخی از مهم‌ترین مواضع و کنش‌های اجتماعی و سیاسی اباعبدالله الحسین(ع) در دوران خلافت عمر و نیز در مواجهه با جنایات و انحرافات حکومت معاویه پرداخته است؛ موضعی که نشان‌دهنده عمق بصیرت، شجاعت و روحیه ظلم‌ستیزی آن حضرت حتی در سنین کودکی و نوجوانی است.

وی افزود: بر اساس نقل مورخان در کتب معتبر، امام حسین(ع) که در آن زمان خردسال یا نوجوان بودند، در مسجدالنبی(ص) حضور داشتند، در حالی که خلیفه دوم روی منبر نشسته و برای مردم موعظه می‌کرد. امام(ع) به خلیفه رو کرد و فرمودند: «از منبر پدرم، رسول خدا(ص)، و طبق نقل دیگر از منبر پدرم علی(ع) پایین بیا و برو روی منبر پدرت بنشین.» این جمله بر خلیفه دوم بسیار گران آمد، زیرا به معنای آن بود که این جایگاه شایسته او نیست و خلافت در حد او نیست و او در جایگاهی نشسته که برازنده اش نیست.

استاد حوزه علمیه اظهار کرد: این حادثه باعث شد خلیفه دوم بسیار ناراحت شود و خدمت حضرت علی(ع) برود و عرض کند که فرزند شما جایگاه مرا در حضور مردم در مسجد زیر سؤال برده است. این واقعه در حالی رخ می‌دهد که حضرت حسین(ع) در سنین کم بودند و نشان‌دهنده شجاعت ایشان و پرورش یافتن در دامان شخصیت‌هایی چون حضرت زهرا(س) و حضرت علی(ع) است.

پورامینی با بیان اینکه مواضع دیگر امام حسین(ع) نیز در مواجهه با حکومت معاویه قابل تبیین است، تصریح کرد: معاویه برای حج به مکه و مدینه آمده بود و امام حسین(ع) در منا سخنرانی کردند. بیش از هزار نفر از مردم حاضر بودند و در این سخنرانی از معاویه تعبیر به «طاغیه» یعنی طاغوت شد. در ضمن، حضرت به ذکر فضائل اهل بیت(ع) که در قرآن و روایات آمده است، پرداختند و سپس خطاب به مردم فرمودند: «شما از هر قبیله‌ای که هستید، مطالب و سخنان مرا به دیگران منتقل کنید.» این مسئله نشان‌دهنده اهمیت استفاده از ظرفیت فوق‌العاده ایام حج و سرزمین مقدس منا برای روشنگری و تبیین حقایق برای توده مردم است.

وی اضافه کرد: جالب است که براساس نقل مورخان، وقتی امام حسین(ع) مطالبشان را بیان کردند، صحابه نیز اقرار کردند؛ یعنی پرسیده شد که آیا مطالب مرا شنیدید؟ آیا فضائل خاندان عصمت و طهارت(ع) را قبول دارید و شنیده‌اید؟ و آنان نیز اقرار کردند. از جمله استناد حضرت به آیه شریفه «مودت قریبی» است که در سوره شعرا آمده است.

پورامینی بیان کرد: موضع دیگری که امام حسین(ع) در برابر معاویه اتخاذ کردند، توبیخ شدیدی است که ایشان در خصوص شهادت حجر بن عدی و یاران ایشان خطاب به معاویه داشتند. معاویه نامه‌ای به امام حسین(ع) نوشت و امام(ع) نیز پاسخ نامه او را دادند؛ محتوای این نامه بسیار قوی و تند است که بنده به صورت تیتروار به آن اشاره می‌کنم.

وی در تبیین مفاد این نامه افزود: امام حسین(ع) در آن نامه، معاویه را مسئول جنایت کشته شدن حجر بن عدی و یارانش معرفی کرده‌اند. ایشان تأکید دارند که حجر بن عدی از بندگان صالح خدا و اهل طاعت الهی بود و با ظلم و منکرات مبارزه می‌کرد؛ اما

چون مبارزه او با ظلم حکومت معاویه برای او قابل تحمل نبود، او را به شهادت رسانده است.

پورامینی در تبیین مفاد این نامه افزود: امام حسین(ع) معاویه را مسئول جنایت به شهادت رساندن حجر بن عدی و یارانش دانسته اند. در این نامه، ایشان تأکید دارند که حجر بن عدی اهل طاعت الهی و از بندگان صالح خدا بود و با ظلم و منکرات مبارزه می کرد، اما تو او را به شهادت رساندی.

وی اظهار کرد: مسئله دیگر، شهادت عمرو بن الحمق، از صحابه پیامبر(ص) است؛ امام(ع) خطاب به معاویه فرمودند که او را نیز تو به شهادت رسانده ای و مسئول خون او هستی. نکته دیگر در این نامه، توییح معاویه به دلیل پیمان شکنی های متعدد اوست. بزرگ ترین مصداق تاریخی این پیمان شکنی، عهدنامه صلح با امام حسن(ع) است؛ معاویه به آن عهد وفادار نماند و برخلاف وعده ای که داده بود پس از خود جانشین تعیین نکند، فرزندش را بر امت تحمیل کرد.

استاد و پژوهشگر حوزه علمیه با بیان اینکه نکته دیگری نیز مربوط به زیاد بن سیمه، معروف به زیاد بن ابیه، است، گفت: زیاد بن ابیه، یعنی کسی که معلوم نیست پدرش کیست (پدر همان عبیدالله بن زیاد)؛ امام(ع) فرمودند که تو، معاویه، او را به خود ملحق کردی و برخلاف قاعده فقهی، او را پسر ابوسفیان دانستی. همچنین، سنت رسول خدا(ص) را زیر پا گذاشتی و از هواهای نفسانی خود پیروی کردی.

وی ادامه داد: حضرت تأکید دارد که تو مردم و مخالفان را در زندان ها شکنجه کردی، دست ها و پاها را بریدی، چشم ها را کور کردی و بدن ها را پس از به شهادت رساندنشان بر روی نخل ها آویزان کردی، و دستور دادی تا موالیان حضرت علی (ع) را در هر کجا یافتند، بکشند.

فتنه ای بالاتر از فتنه حکومت معاویه نیست

پورامینی بیان کرد: مطلب دیگر این است که هیچ فتنه ای بالاتر از فتنه تو و حکومت نیست و هیچ کاری بهتر از جهاد علیه تو و حکومت نیست. آن حضرت در نامه خود به معاویه هشدار دادند که حساب سختی پیش رو داری. همچنین فرمودند که تو با مخالفان خود، یعنی پیروان علی (ع)، بر اساس حدس و گمان و بدون بینه و دلیل برخورد کردی و آنان را کشتی، و هر کسی را که گمان کردی موالی علی (ع) است، او را نیز کشتی.

وی ادامه داد: حضرت همچنین خطاب به معاویه آورده اند که از جنایات تو این بود که مردم را از مدینه و وطنشان به دیار غربت تبعید کردی، و برای پسر شراپخوار و قمارباز از مردم با زور، تطمیع و تهدید بیعت گرفتی و به مردم در امور حکومت خیانت کردی. پورامینی با بیان اینکه این نامه، نامه مفصلی خطاب به شخص معاویه است، گفت که جای دارد سخنرانان محترم به تبیین و شرح آن برای عموم مردم بپردازند.

استاد حوزه علمیه تصریح کرد: امام حسین(ع) همچنین در سخنان غرابی در حضور معاویه در مدینه فرمودند: حزب الله که قرآن فرموده است «ما هستیم» و اطاعت ما، یعنی خاندان اهل بیت(ع) پیامبر(ص)، بر همه مسلمین فرض و واجب شمرده شده است. حضرت در این سخنان به آیات قرآن تمسک جستند تا جایگاه و موقعیت اهل بیت عصمت و طهارت(ع) را بیان و برای مردم روشننگری کنند.

استاد حوزه علمیه بیان کرد: اگر همه این ها را کنار هم بگذاریم، نتیجه آن این است که تلاش امام حسین(ع) برای تبیین حقیقت و زیر سؤال بردن حکومت غاصبانه معاویه بوده است. همچنین نشان می دهد که این جایگاه ویژه برای کسانی است که رسول خدا(ص) آنان را جانشین خود قرار داده بود، یعنی علی بن ابیطالب(ع) و فرزندان ایشان، ائمه معصوم(ع)، و اینکه معاویه خلافت به حق اهل بیت(ع) را غصب کرده است.